

РЕЦЕНЗІЯ

доктора медичних наук, зав. відділом науково-аналітичної роботи в дерматології та венерології ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» м. Харків, Волкославської Валентини Миколаївни на дисертаційну роботу здобувача ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 222 «Медицина» Зюбан Ірини Володимирівни на тему «Оптимізація лікувальної тактики з урахуванням особливостей клініки та патогенезу алергодерматозів у носіїв мутацій гену FLG»

Актуальність обраної теми

В останні роки наукові прогнози свідчать про значне збільшення кількості хворих на хронічні дерматози та тенденцію до більш тяжкого клінічного перебігу та розвитку ускладнень. На сьогоднішній день доведено значну роль генетичних факторів в патогенезі хронічних розповсюджених дерматозів, зокрема, для багатьох з них виявлені конкретні мутації, що значно підвищують вірогідність розвитку патологічного процесу шкіри.

Подане дисертаційне дослідження Зюбан Ірини Володимирівни, щодо підвищення ефективності комплексного лікування алергодерматозів на підставі з'ясування взаємозв'язку між мутаціями гену FLG та особливостями клінічних проявів, розробці методів корекції виявлених порушень, є науково обґрунтованим і практично вирішеним у дисертаційній роботі. Це завдання проведеної наукової роботи є своєчасним, актуальним, має вагоме теоретичне та практичне значення.

Зв'язок роботи з науковими планами, програмами та темами.

Дисертація виконана згідно плану НДР ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» «Визначити роль мутацій гену філагрину в порушенні епідермального бар'єру у хворих на хронічні дерматози та розробити методи корекції виявлених розладів» (№ державної реєстрації 0117U000983)

Результати оцінки наукового рівня дисертації та публікацій.

Структура дисертаційної роботи відповідає сучасним вимогам, які висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Текст дисертації викладений на 178 друкованих сторінках українською мовою.

Дисертація складається з анотації двома мовами, переліку умовних скорочень, вступу, 6 розділів, аналізу та узагальнення отриманих результатів, а також висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Використані джерела включають 175 найменувань. Більшість з яких

не старше 10 років і підкреслюють актуальність обраної аспірантом тематики дослідження. Дисертаційна робота проілюстрована 41 рисунком та 11 таблицями. Рукопис завершується додатком зі списком опублікованих праць здобувача за темою дисертації. Назва роботи відповідає її змісту.

Розділ I. «Особливості патогенезу, діагностики та лікування алергодерматозів» складається з 3 структурованих підрозділів, кожен з яких детально описує еіопатогенетичні механізми розвитку atopічного дерматиту дорослих, клінічні варіанти перебігу, мутації гену FLG як фактор порушення епідермального бар'єру у хворих на алергодерматози та сучасні методи лікування таких хворих.

Наведений в розділі аналітичний огляд сучасної наукової літератури із зазначеної проблеми створив можливість обґрунтувати доцільність власного дослідження, його актуальність та окреслити коло невирішених питань.

Розділ в цілому не викликає суттєвих зауважень.

Розділ 2. Складається з 3 підрозділів та присвячений матеріалу і методам дослідження. Докладно описана загальна характеристика пацієнтів.

Аспірантом докладно обґрунтований вибір всіх показників, методів і методик дослідження та місце їх проведення. Використовувались сучасні методики визначення показників, які дозволили досягнути мети дослідження і виконувались у відповідності до принципів клінічної практики.

Детально окреслені статистичні методи в дослідженні, які були вірно обрані для вирішення поставлених задач.

Розділ III присвячений результатам обстеження хворих на алергодерматози. Виявлено, певні відмінності у клініко-анамнестичних даних у разі наявності мутації 2282del14 у гені FLG.

Розділ IV присвячений мікробіотичному стану шкіри хворих на алергодерматози. Дисертантом проведено вивчення якісного та кількісного складу уражених ділянок та інтактною шкіри. При порівнянні обсіменіння осередків ураження у хворих на atopічний дерматит та істинну екзему з мутаціями у гені FLG та без мутацій, встановлені достовірні відмінності у рівнях колонізації шкіри.

Розділ V. В розділі наведені результати морфологічних змін у шкірі експериментальних тварин з алергодерматозами під впливом тривалого застосування нефторованих топічних стероїдів різного складу. Автором визначено, що кортикостероїди різною мірою призводять до розвитку атрофії шкіри експериментальних тварин.

Розділ VI демонструє терапевтичну ефективність розробленого дисертантом комплексного лікування хворих на алергодерматози з використанням фізіотерапевтичних методів. У групі хворих, що одержували

UVB-терапію наприкінці лікування, зазначено достовірне зниження показника за шкалою SCORAD, а використання фонофорезу для введення емолієнту сприяє нормалізації функціональних параметрів шкіри.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» здобувач ретельно проаналізував отримані результати, їхнє обговорення та порівняння. Розділ охоплює всі напрямки дисертаційного дослідження. Дисертантом сформульовано 7 науково обґрунтованих висновків, які логічно впливають з отриманих результатів і відповідають завданням дослідження.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

За матеріалами дослідження опубліковано 12 наукових робіт, з них 1 - у фахових журналах бази Scopus, 5 – у фахових журналах, рекомендованих МОН України, 1 – у періодичних наукових виданнях інших держав, 4 тез у збірниках матеріалів конференцій та конгресів. оформлений 1 патент України на корисну модель.

Наукова новизна.

Здобувачем вперше описані особливості клінічних проявів у хворих на алергодерматози з мутацією гену FLG. Вперше визначені особливості біоценозу та показників фізіологічного стану шкіри у хворих на алергодерматози з мутацією гену FLG.

Експериментально доведено, що оптимізація зовнішньої терапії хворих на алергодерматози полягає у використанні нефторованих топічних стероїдів, що містять кераміди.

Обґрунтовано доцільність використання UVB-терапії у хворих на алергодерматози на підставі вивчення динаміки клінічних проявів захворювання, біоценозу шкіри та показників фізіологічного стану шкіри.

Доведено переваги застосування емолієнтів методом фонофорезу у комплексі лікування хворих на алергодерматози з мутацією гену FLG.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Ознайомившись із текстом дисертації, можна стверджувати, що підхід дисертанта до обраної теми та поставлених завдань пошуку відзначається ґрунтовністю дослідження. Дисертаційна робота виконана на достатньо високому та сучасному науково-методичному рівні.

Автор методично правильно підійшов до вирішення поставлених завдань з використанням сучасних інформативних методів дослідження, з наступною математико-статистичною обробкою одержаних даних із застосуванням пакету прикладних статистичних програм, що забезпечило достовірність та репрезентативність отриманих автором результатів.

Наукові положення, висновки, рекомендації базуються на результатах, що були отримані у процесі виконання роботи, достатньо аргументовані і відповідають поставленій меті та завданням дослідження, мають об'єктивний характер та цілком логічні, ґрунтуються на достатньому фактичному матеріалі, витікають із власних результатів, що свідчить про їх достовірність та репрезентативність. Таблиці та рисунки підтверджують достовірність отриманих результатів.

Практична значимість.

Розроблено комплексний метод лікування алергодерматозів із використанням UVB-терапії.

Запропоновано метод зовнішньої терапії хворих на алергодерматози, особливо із мутацією гену FLG, із застосуванням емольтів методом фонофорезу.

Запропоновано визначення біоценозу та показників фізіологічного стану шкіри для оцінки ефективності лікування хворих на алергодерматози.

Розроблено метод визначення групи ризику розвитку тяжкого перебігу алергодерматозів шляхом виявлення мутації гену FLG.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності.

У дисертації та наукових публікаціях Зюбан І.В. не зазначено порушень академічної доброчесності, що могли б поставити під сумнів самостійний характер проведеного здобувачем наукового дослідження. Текст оригінальний, усі цитати правильно позначені та вказані в списку використаних джерел.

Дискусійні запитання та зауваження щодо оформлення та змісту дисертаційної роботи.

Робота містить окремі невдалі вирази, нечисленні орфографічні помилки. Дисертаційна робота є об'ємною, але матеріал легко сприймається завдяки методології викладення. Загалом ці зауваження не носять принципового характеру і загалом не впливають на наукову цінність проведеної роботи.

1. Чому саме делецію 2282 del14 Ви вибрали у своєму дослідженні?
2. Як змінювався РН епідермісу шкіри у хворих, що мали мутації гену філагрину?

Висновки.

Дисертаційна робота Зюбан Ірини Володимирівни на тему «Оптимізація лікувальної тактики з урахуванням особливостей клініки та патогенезу алергодерматозів у носіїв мутацій гену FLG» є завершеною науковою працею, що за актуальністю проблеми, методичними підходами, обсягом, ґрунтовністю аналізу та інтерпретацією отриманих даних, повнотою викладення принципів наукових положень, науково-теоретичним та практичним значенням повністю відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 року «Про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а дисертант, з огляду на виконання в повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи, заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

Доктор медичних наук,
ст. науковий співробітник,
зав. відділом
науково-аналітичної роботи
в дерматології та венерології
ДУ «Інститут дерматології та
венерології НАМН України»

Валентина ВОЛКОСЛАВСЬКА